

- © Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.
- © The present text and the authorisation to republish it were granted by the Constitutional Court of the Republic of Moldova for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.
- © La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Cour Constitutionnelle de la République de Moldova à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

***Zhdanov și alții v. Rusia* - [12200/08](#), [35949/11](#) și [58282/12](#)**

Hotărârea din 16.7.2019 [Secția a III-a]

Articolul 11

Refuzul de a înregistra asociații LGBT: *încălcare*

Articolul 14

Discriminare

Refuzul de a înregistra asociații LGBT: *încălcare*

În fapt – Reclamanții, patru cetățeni și trei organizații non-profit, au susținut că refuzul de a înregistra asociațiile înființate pentru promovarea și protecția drepturilor persoanelor LGBT din Rusia le-a încălcat dreptul la asociere și a echivalat cu o discriminare pe criterii de orientare sexuală.

În drept

Articolul 11: Refuzul de a înregistra organizațiile reclamante a echivalat cu o ingerință în dreptul acestora la libertatea de asociere, ingerință care era prevăzută de legislația națională.

(a) *Cu privire la scopul legitim* – Scopurile legitime ale asociațiilor reclamante erau apărarea și promovarea drepturilor persoanelor LGBT, inclusiv dreptul la căsătorie al persoanelor de același sex. Deși statele erau încă libere să restricționeze accesul la căsătorie pentru persoanele de sex diferit, în acest caz nu s-a pus problema recunoașterii căsătoriilor dintre persoanele de același sex în Rusia. Esența cazului consta în justificarea refuzului de a înregistra o asociație care militează împotriva discriminării pe criterii de orientare sexuală sau de a recunoaște căsătoriile dintre persoane de același sex din motive de protecție a moralei. Așadar, lipsa unui consens european în privința problemei căsătoriilor între persoanele de același sex nu era importantă, deoarece acordarea unor drepturi substanțiale persoanelor homosexuale era o problemă total diferită de recunoașterea drepturilor acestora de a milita pentru asemenea drepturi. Nu a existat nicio ambiguitate privind recunoașterea de către alte state membre a dreptului persoanei de a se identifica în mod deschis ca homosexual, lesbiană sau ca orice altă minoritate sexuală și nici cu privire la promovarea drepturilor și a libertăților acestora, în special prin exercitarea drepturilor la libera lor întrunire și libera asociere. Refuzul de a înregistra asociațiile reclamante nu putea fi justificat de motivele protecției valorilor morale sau de instituția familiei și a căsătoriei și, prin urmare, nu se putea considera că acesta urmărea realizarea scopului legitim al protecției moralei.

Autoritățile naționale au considerat că asociațiile reclamante prezentau o amenințare pentru suveranitatea, pentru siguranța și pentru integritatea teritorială a Rusiei, deoarece activitățile lor puteau conduce la o scădere a populației. Curtea nu a fost convinsă dacă refuzul de a înregistra o asociație care apără drepturilor persoanelor LGBT din asemenea motive putea servi la realizarea scopurilor protecției securității naționale și a siguranței publice. În primul rând, nu exista nicio legătură între promovarea homosexualității și situația demografică, care depinde de o multitudine de condiții, cum ar fi prosperitatea economică, drepturile de securitate socială și accesibilitatea îngrijirii copiilor. În

al doilea rând, nici tribunalele naționale, nici Guvernul nu au explicat cum putea afecta o scădere ipotetică a populației securitatea națională și siguranța publică; autoritățile nu au prezentat o evaluare a unui asemenea impact.

Mai mult, cu referire la scopul protecției drepturilor și a libertăților altora, dreptul de nu se alătura vreunei manifestări a relațiilor dintre persoanele de același sex sau de promovare a drepturilor persoanelor LGBT, sau ideii de egalitate a relațiilor între persoanele de sex diferit cu cele de același sex – pe care majoritatea rușilor, aparent, nu o puteau suporta și o considerau ofensatoare, îngrijorătoare sau șocantă – se dorea protejat de autoritățile naționale prin refuzul înregistrării asociațiilor reclamante. Convenția nu garanta dreptul de a nu te confrunta cu opiniilor opuse convingerilor proprii. Curtea a refuzat în mod constant să aprobe politici și decizii care includeau prejudecăți din partea majorității heterosexuale împotriva minorității homosexuale.

Curtea a acceptat că ura și dușmănia socială sau religioasă reprezentau un pericol pentru pacea socială și stabilitatea politică a statelor democratice și erau susceptibile să conducă la violență. Prin urmare, ea a acceptat că scopul declarat de a preveni această ură și dușmănie a corespuns scopului legitim de prevenire a dezordinii și procedat la asumția că măsura contestată a urmărit acest scop.

(b) Cu privire la necesitatea ingerinței într-o societate democratică – Nu s-a susținut niciodată că reclamații înșiși urmăreau să comită vreun act de violență, de agresiune sau altfel de acțiuni violente. În schimb, autoritățile au considerat că reclamanții puteau deveni victime ale agresiunii comise de persoane care dezaprobă homosexualii. Era de sarcina autorităților naționale să garantează buna-funcționare a asociațiilor sau a partidelor politice, chiar și atunci când acestea deranjau sau ofensau persoanele care se opuneau ideilor sau pretențiilor legale pe care urmăreau să le promoveze. Membrii lor trebuiau să poată organiza întâlniri fără teama că vor fi supuși violențelor fizice din partea oponenților lor. O asemenea teamă ar presupune inhibarea altor asociații sau partide politice de a-și exprima în mod deschis opiniile despre chestiuni foarte controversate care afectează comunitatea. Într-o democrație, dreptul la contra-demonstrații nu se putea extinde la inhibarea exercitării dreptului la asociere.

Obligația pozitivă a asigurării exercitării efective a dreptului la libera asociere și la libera întrunire avea o importanță deosebită pentru persoanele care aveau opinii mai puțin populare sau care aparțineau minorității, pentru că acestea erau mai vulnerabile din perspectiva caracterului de victimă. Nu se putea susține că trimiterea la conștiința apartenenței la o minoritate, la conservarea și la dezvoltarea culturii unei minorități sau la apărarea drepturilor minorităților reprezenta o amenințare pentru o „societate democratică”, chiar dacă aceasta putea provoca tensiuni. Rolul autorităților în asemenea circumstanțe nu era de a înlătura cauza tensiunilor prin eliminarea pluralismului, ci de a se asigura că grupurile concurente se tolerează reciproc.

În consecință, era de obligația autorităților ruse să întreprindă măsuri rezonabile și adecvate care să le permită organizațiilor reclamante să-și desfășoare activitatea fără teama că pot fi supuse violenței fizice din partea oponenților lor. Autoritățile naționale aveau o marjă de discreție largă pentru alegerea mijloacelor care le puteau permite organizațiilor reclamante să funcționeze fără perturbări, cum ar fi, de exemplu, formularea unor declarații publice care să susțină, fără ambiguități, o poziție tolerantă și conciliantă, precum și avertizarea posibilor agresori despre sancțiunile aplicabile. Nu a existat nicio probă că autoritățile ruse au avut în vedere întreprinderea unor asemenea măsuri. În schimb, ele au decis să elimine cauza tensiunii și să evite riscul dezordinilor prin restricționarea libertății de asociere a reclamanților. În asemenea circumstanțe, refuzul de a înregistra organizațiile reclamante nu era „necesar într-o societate democratică”

Concluzie: încălcare (unanimitate).

Articolul 14 coroborat cu articolul 11: Motivul decisiv pentru a refuza înregistrarea organizațiilor reclamante a fost scopul acestora de a promova drepturile persoanelor LGBT. În cazurile de discriminare, în care au fost incluse mai multe motive în evaluarea generală a situației reclamaților, motivele nu trebuiau analizate alternativ, ci cumulativ. Prin urmare, era lipsit de importanță că Guvernul a făcut trimitere la alte motive legate de diferite nereguli în documentele de înregistrare; caracterul ilegal al unuia din motive avea ca efect vicierea întregii decizii.

Având în vedere marja de apreciere restrânsă și constatările anterioare potrivit cărora motivul decisiv nu era necesar într-o democrație, aceste refuzuri de înregistrare au reprezentat tratamente diferențiate care nu erau justificate în mod rezonabil sau obiectiv.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

De asemenea, Curtea a constatat, în unanimitate, încălcarea dreptului reclamaților de acces efectiv la un tribunal în baza articolului 6, pentru că recursul lor nu a fost examinat în fond, deși aceștia, se pare, au respectat regulile privind depunerea recursurilor stabilite în dreptul național.

Articolul 41: sume variind între 10,000 EUR și 13,000 EUR, în privința prejudiciului moral suferit.

(Vezi, de asemenea, *Jehovah's Witnesses of Moscow și alții v. Rusia*, [302/02](#), 10 iunie 2010, [Nota informativă 131](#); *Bayev și alții v. Rusia*, [67667/09](#) et al., 20 iunie 2017, [Nota informativă 208](#); *Alekseyev v. Rusia*, 4916/07, 21 octombrie 2010, [Nota informativă 134](#); *Barankevich v. Rusia*, [10519/03](#), 26 iulie 2007, [Nota informativă 99](#); și *Ouranio Toxo și alții v. Grecia*, [74989/01](#), 20 octombrie 2005, [Nota informativă 79](#))